

Biuletyn

Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

**XXXIX OLIMPIADA
WIEDZY EKONOMICZNEJ**
**Protekcjonizm
w teorii i w praktyce**

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Profesora Stanisława Gomułki

wybitnego ekonomisty,
znawcy teorii wzrostu gospodarczego i ekonomii innowacji,
Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN.

W latach 80. konsultant Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
OECD i Komisji Europejskiej.

Współtwórca programu reform gospodarczych
w okresie polskiej transformacji.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów w 2008 r.

Współpracował z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym.
Pozostanie na zawsze w naszej wdzięcznej pamięci.

Prezes, Honorowa Prezes, Rada Naukowa,
Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO

kwartalnik bezpłatny – ukazuje się od 1990 r.

WYDAWCA:

ZARZĄD KRAJOWY
POLSKIEGO TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO
ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa
tel. 22 551 54 01, faks 22 551 54 44, e-mail: zk@pte.pl

PREZES PTE:

prof. dr hab. MARIAN GORYNIA

RECENZENCI NAUKOWI:

dr hab. HALINA BRDULAK, prof. SGH
dr hab. KATARZYNA NAWROT, prof. UW

REDAKCJA NAUKOWA:

prof. dr hab. ELŻBIETA MĄCZYŃSKA
prof. dr hab. STANISŁAW OWSIAK

KOREKTA JĘZYKOWA:

BŁAŻEJ PAJDA

PRZYGOTOWAŁ ZESPÓŁ W SKŁADZIE:

dr hab. ALOJZY CZECH
prof. dr hab. BOGUSŁAW FIEDOR
mgr ANNA KUCHARCZYK – redaktor prowadząca
dr hab. BEATA MAJECKA, prof. UG
dr hab. ZBIGNIEW MATKOWSKI
prof. dr hab. STANISŁAW RUDOLF
dr RADOSŁAW ŚLUSARCZYK
dr hab. BOGDAN ŚLUSARZ, prof. UZ
dr hab. PIOTR TRĄPCZYŃSKI, prof. UEP
dr hab. MARIA URBANIEC, prof. UEK

ZDJĘCIA: Alojzy Czech, Tomasz Kulesza,
Biuro ZK PTE, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie,
Ustronianska

SKŁAD I PROJEKT OKŁADKI: GEMMA

wersja online

Wszystkie „Biuletyny PTE” dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej pte.pl w dziale Czasopisma.

Wszystkie materiały „Biuletynu PTE” podlegają recenzji. Za ostateczną wersję tekstów odpowiadają Autorzy.

Uprzejmie informujemy, że czasopismo „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” pozytywnie przeszło proces oceny i jest indeksowane w bazie ICI Journals Master List za rok 2024. Na podstawie weryfikacji informacji z ankiety ewaluacyjnej oraz analizy wydań czasopisma z 2024 roku, wyznaczona została wartość wskaźnika Index Copernicus Value (ICV) za rok 2024. **ICV 2024 = 41,22** (ICV 2023 = 34,70).

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

XXXIX OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Protekcjonizm w teorii i w praktyce

Spis treści

Bogdan Ślusarz	
<i>Zakończenie trzydziestej dziewiętej edycji OWE. Słowo wstępne</i>	6
XXXIX OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ	
Stanisław Owsiak	
<i>Podsumowanie XXXIX i perspektywa XL edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	8
Barbara Nowacka	
<i>Do organizatorów i uczestników gali finałowej XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	14
<i>Lista najlepszych szkół XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	15
<i>Statystyki XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	16
<i>Charakterystyka uczestników zawodów centralnych Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	17
<i>Lista laureatów XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	17
<i>Lista finalistów XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej</i>	19
Radostaw Ślusarczyk	
<i>W przededniu jubileuszu, czyli ewaluacja XXXIX OWE</i>	23
<i>Sprawdź swoją wiedzę – zestawy pytań – XXXIX Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej</i>	28
ARTYKUŁY	
Agnieszka Fihel, Marek Okólski	
<i>Gospodarka wobec wyzwań demograficznych</i>	44
Elżbieta Mączyńska	
<i>Prawo trywialności w obecnej rzeczywistości</i>	54
DEBATA POLSKICH UCZONYCH NA TEMAT EKONOMICZNYCH DOKONAŃ MIKOŁAJA KOPERNIKA	
Mirosław Bochenek	
<i>Dywagacje Stefana Cackowskiego i Antoniego Czacharowskiego na temat poglądów monetarnych i działalności publicznej Mikołaja Kopernika</i>	57
MISCELLANEA	
Mirosław Szreder	
<i>Francuski filozof patrzy na świat przez pryzmat liczb – omówienie książki Oliviera Reya pt. Gdy świat stał się liczbą</i>	64
Piotr Tryjanowski	
<i>Ekonomia zwierząt: transformacja paradygmatu</i>	72
Maria Klimek	
<i>Rodzina nuklearna i rosnąca rola kobiet pracujących – implikacje dla struktury popytu na rynku nieruchomości</i>	75

Stanowisko Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej, Komitetu Zdrowia Publicznego oraz Komitetu Prognoz Polskiej Akademii Nauk w sprawie konieczności zwiększenia poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa jako kluczowego elementu polityki zdrowotnej oraz bezpieczeństwa państwa	80
ECHA XI KONGRESU EKONOMISTÓW POLSKICH	
Elżbieta Mączyńska	
11 x SYSTEM. Fundamentalny wymiar systemu instytucjonalnego	84
Monika Dobska	
Regulacyjne determinanty stabilności gospodarki ochrony zdrowia w warunkach niepewności i kryzysów	88
O ESEJU KEYNESA EKONOMICZNE PERSPEKTYWY DLA NASZYCH WNUKÓW	
Włodzimierz Rydzkowski	
Czy wizja Johna Maynarda Keynesa spełniła się? Refleksje nad Ekonomicznymi perspektywami dla naszych wnuków	100
Cezary Rosa	
Trafiony przedział, odroczone puenta	102
FIRMY RODZINNE	
Barbara Bożek-Paczesny, Agnieszka Thier, Maria Urbaniec	
Ustronianka – własność rodzinna i model biznesowy jako źródła trwałości przedsiębiorstwa. Studium przypadku	105
ODDZIAŁY PTE	
Ewa Listopadzka	
Rozstrzygnięcie XVI edycji Konkursu na najlepszą pracę dyplomową, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi	114
WYRÓŻNIENIA, NOMINACJE	
Grzegorz Wałęga	
„Ekonomia w praktyce” – nowy filar edukacji ekonomicznej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego ...	115
Odnowienie dyplomu doktorskiego prof. Marii Romanowskiej	119
Tytuł profesora dla Marka Szczepańskiego	119
Małgorzata Gałązka-Sobotka rektorem Uczelni Łazarskiego	119
Uniwersytet Warszawski na 7. miejscu w rankingu najlepszych uczelni świata	119
NOWOŚCI I ZAPOWIEDZI WYDAWNICZE PTE, RECENZJE ORAZ PUBLIKACJE NADESŁANE	
NOWOŚCI WYDAWNICZE PTE	
Społeczna Gospodarka Rynkowa i jej użyteczność w erze narastającej niepewności	121
ZAPOWIEDZI WYDAWNICZE PTE	
Dani Rodrik, Dobrobyt dla wszystkich w podzielonym świecie. Nowa ekonomia ukierunkowana na potrzeby klasy średniej, globalnie ubogich oraz ochrony klimatu	122
RECENZJE	
Recenzja AI „Biuletynu PTE” nr 2/2026, opracowana przez asystenta AI Gemini	122
TROFA W ANALIZACH I RECENZJACH	
Mieczysław Prystupa	
O niektórych sposobach przeliczania dawnej wartości pieniądza na wartości aktualne	124
Włodzimierz Rydzkowski	
Komentarz	128
Cezary Obracht-Prondzyński	
O trofie	129
NADESŁANE KSIĄŻKI – INFORMACJE SYGNALNE	130

INNE NADEŚLANE PUBLIKACJE

Bogusław Fiedor, Marian Gorynia, Jan Polowczyk	
Bogactwo narodów Adama Smitha po 250 latach. Znaczenie dla współczesnych nauk ekonomicznych, w: „Nauka”	131
Elżbieta Mączyńska	
Prawo trywialności to skaza na rzeczywistości, na portalu: „Rzeczpospolita”	132
Elżbieta Mączyńska	
Nadoczywiste miejsce Polski w G20, w: „Wszystko co Najważniejsze”	132
Elżbieta Mączyńska	
AI nie zabierze ci pracy, tylko ją skróci. „To należna nam dywidenda technologiczna”, na portalu: Zero.pl	133
Grzegorz W. Kołodko	
Militaryzm zamiast rozsądku, w: „Res Humana”	133
Aleksander Surdej	
Polska w OECD: metody zwiększania korzyści z członkostwa w międzynarodowej organizacji gospodarczej, w: „Athenaeum”	134
Aleksander Surdej	
Struktury, procesy i kompetencje: organizacyjne wyzwania efektywności polskiej służby dyplomatycznej, w: „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”	134
Leon Podkaminer	
Chińskiej ekspansji handlowej trzeba się przeciwstawić na wszelkie sposoby, w: „Dziennik Gazeta Prawna”	135
Waldemar Szwarczyński, Jan Szymkowiak	
Ekonomia w praktyce, w: „Eurogospodarka”	135
Marcel Zatoński	
Rektor UW chce zdobyć kapitał żelazny i emitować obligacje, na portalu: „Puls Biznesu”	136
Magdalena Maniak	
Nowoczesna edukacja oparta na solidnych fundamentach – 80-lecie gdańskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, w: „Eurogospodarka”	137
INNE NADEŚLANE PUBLIKACJE – INFORMACJE SYGNALNE	138

EKONOMIA PO GODZINACH

Jan Sztudynger	
Kalkulatorzy; Sam też; Sumienie grało; Rachunek ścisły	140
Zmienione przysłówie	140

KONFERENCJE, SEMINARIA

CZŁONKOWIE PTE W MIĘDZYNARODOWYCH DEBATACH NAUKOWYCH

Zofia Łapniewska, Marek Kośny	
Polscy ekonomiści na 21. Światowym Kongresie Międzynarodowego Stowarzyszenia Ekonomicznego (IEA) w Belgradzie	141
Debaty (krótki przegląd)	144

Z KART HISTORII

Alojzy Czech	
Wykresy jako dzieła sztuki	145

Z NASZYCH STARODRUKÓW

Reglamentacja obrotu towarowego z zagranicą. Lista towarów zakazanych (1923 r.)	154
--	-----

KWESTIONARIUSZ EKONOMISTY

Krzysztof Prywata – zwycięzca XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	157
--	-----

Nadeślane książki – informacje sygnałne

Sprawozdanie z działalności UOKiK – rok 2025, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2026

Rynek nie zwalnia – i my również. Oddaję w Państwa ręce sprawozdanie z działalności Urzędu Ochrony Konkurencji

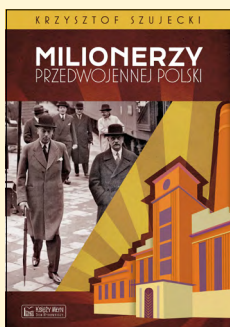
i Konsumentów za 2025 rok. To nie tylko zestawienie danych i statystyk, lecz przede wszystkim zapis konkretnych działań, decyzji oraz ich wpływu na funkcjonowanie rynku i codzienne życie konsumentów.

Miniony rok był dla UOKiK czasem intensywniej

pracy na rzecz uczciwych zasad gry w gospodarce. Widać to choćby w liczbach – 900 decyzji oraz ponad 1,1 miliarda złotych nałożonych kar. Za tymi statystykami stoją jednak konkretne sprawy – od przeciwdziałania znikom i nadużyciom rynkowym, przez eliminowanie nieuczciwych praktyk wobec konsumentów, po interwencje w sektorach szczególnie wrażliwych, takich jak usługi finansowe, sektor rolniczy czy handel elektroniczny [...]

Tomasz Chróstny, prezes UOKiK, *Słowo wstępne*

Publikacja jest dostępna pod adresem: <https://uokik.gov.pl/sprawozdanie-z-dzialalnosci-uokik-w-2025-r-pobierz>

Krzysztof Szujecki, **Milionerzy przedwojennej Polski**, Księży Młyn Dom Wydawniczy, Łódź 2021

Wybitni przedwojenni przedsiębiorcy, finansiści, handlowcy wywarli ogromny wpływ na rozwój gospodarczy i kulturalny odrodzonego państwa polskiego.

Oprócz zawodowych, praktycznych umiejętności mieli fascynujące zainteresowania artystyczne, naukowe, sportowe. A niekiedy i w tych dziedzinach

odnosili sukcesy. Wszechstronność umysłu, wizjonerstwo, talent to ich niezaprzeczalne cechy.

Krzysztof Szujecki, korzystając z opracowań, niepublikowanych wspomnień bohaterów i relacji bliskich im osób, obszernie opowiada o życiu codziennym i zawodowym elit gospodarczych II Rzeczypospolitej. W tym zaszczytnym gronie znalazło się dziesięciu przedsiębiorców: Julian Leopold Kronenberg, Jakub Mortkowicz, Bogusław Władysław Herse, Marian Dąbrowski, Antoni Jaroszewicz, Józef Mieczysław Pfeiffer, Janusz Regulski, Zbigniew Rozmanit, Józef Jabłkowski i Kordian Tarasiewicz. [...]

[Tekst z okładki]

Inne nadeślane publikacje

Bogusław Fiedor*, Marian Gorynia**, Jan Polowczyk***

Bogactwo narodów Adama Smitha po 250 latach. Znaczenie dla współczesnych nauk ekonomicznych**, w: „Nauka”**

* Prof. dr hab. Bogusław Fiedor, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

** Prof. dr hab. Marian Gorynia, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

*** Prof. dr hab. Jan Polowczyk, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.

**** Tekst opublikowany w czasopiśmie „Nauka” nr 2/2026, dostępny pod adresem: <https://www.nauka-pan.pl/index.php/nauka/issue/view/99>.

[...] *Bogactwo narodów* nie jest podręcznikiem ekonomii, lecz raczej traktatem o rozwoju społecznym i gospodarczym. Smith rozważał opisywane problemy z wielu stron. Doceniał odmienność i specyfikę różnych narodów. Przedstawiał złe i dobre strony procesów, które są ze sobą ściśle powiązane. Był nie tylko ekonomistą, ale także, w związku z początkami swojej kariery naukowej, filozofem moralnym (etykiem).

Dlatego jego wywody są mocno osadzone w wiedzy o naturalnych skłonnościach ludzi.

Smith nie był doktrynerem absolutnie wolnego rynku. Był raczej zniuansowanym myślicielem. Zdawał sobie sprawę, że od idei wolnego rynku mogą być odstępstwa. Akceptował pewne monopole i ograniczenia w handlu, czy też subsydia. Popierał cła nakładane na import, jeżeli w grę wchodziło utrzymanie fabryk i miejsc pracy, a szczególnie obronność kraju. Twierdził, że niepodległość jest sprawą ważniejszą niż dobrobyt. Państwo w teorii Smitha jest dalekie od „minimum” – wbrew spotykanym stereotypom Smith uznawał konieczność państwa prawa, popierał inwestycje w infrastrukturę, podkreślał rolę publicznej

edukacji, analizował system podatkowy, rozumiał znaczenie bezpieczeństwa i obrony.

Z perspektywy czasu możemy powiedzieć, że największą zasługą A. Smitha było stworzenie naukowego systemu ekonomii i określenie przedmiotu jej badań. Przedmiot ekonomii kryje się w tytule głównego dzieła Smitha, a jest nim bogactwo narodów. Ostatecznym źródłem tego bogactwa jest praca. W rezultacie rozważań Smitha ekonomię należy traktować jako naukę nomotetyczną, czyli badającą to, co jest, a nie to, co być powinno. Nauka ta stara się ująć związki między zjawiskami w pewne uogólnienia, stosując generalizację i abstrakcję. [...]

Elżbieta Mączyńska*

Prawo trywialności to skaza na rzeczywistości** , na portalu: „Rzeczpospolita”

* Prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska – honorowa prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

** Tekst opublikowany 1 sierpnia 2026 r. na portalu dziennika „Rzeczpospolita”, dostępny pod adresem: <https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art44913011-prof-maczynska-prawo-trywialnosci-to-skaza-na-rzeczywistosci>. Vide również: Elżbieta Mączyńska, *Prawo trywialności w obecnej rzeczywistości* na str. 54–56 niniejszego „Biuletynu”.

Prowadzona w Polsce pełna emocji dyskusja skupia się na wysokich zarobkach lekarzy, zamiast na wadliwym systemie ochrony zdrowia. To klasyczny przykład prawa trywialności Parkinsona: uciekamy od tematów złożonych, ale ważnych, ku prostym, które problemów nie rozwiązują. [...]

Elżbieta Mączyńska*

Nadoczywiste miejsce Polski w G20** , w: „Wszystko co Najważniejsze”

Problematyka usytuowania Polski w G20 zajmuje coraz więcej miejsca w różnego rodzaju debatach i publikacjach zwłaszcza od czasu, kiedy prezydent USA Donald Trump – jako gospodarz szczytu G20 w 2026 r. – ogłosił, że zaprosił w charakterze gościa

specjalnego prezydenta Karola Nawrockiego do udziału w tym wydarzeniu. [...]

Polska jest jedynym krajem, który w ciągu trzech dekad przeszedł drogę od głębokiego kryzysu gospodarki centralnie planowanej do statusu gospodarki rozwiniętej. W dodatku Polska wchodzi do globalnej elity gospodarczej jako kraj o wysokim stopniu cyfryzacji usług publicznych i bankowości. Pod tym względem kraj nasz stanowi wręcz wzór dla niektórych bogatszych krajów Zachodu. To nowa jakość instytucjonalna, osiągnięta przez przeskoczenie etapów

* Prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska – honorowa prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

** Tekst opublikowany w miesięczniku „Wszystko co Najważniejsze” nr 76 (lipiec 2026).